

Täysistunto

Tiistai 12.11.2019 klo 14.01—20.37

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain 3 luvun 1 §:n ja 6 luvun 9 §:n ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 83/2019 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.11 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ikääntyneiden työvoimaan osallistuminen ja työllisyys ovat kasvaneet koko 2000-luvun. Positiivisesta työllisyyskehityksestä huolimatta ikääntyneiden työllisyysasteet Suomessa ovat selkeästi pohjoismaisia verrokkimaita alempana. Hallitusohjelman mukaan ikääntyneiden ja muiden vaikeasti työllistyvien työllisyyttä lisätään. Tällä esityksellä toteutetaan osaltaan tätä tavoitetta ja vastataan väestörakenteen muutokseen. Esitys perustuu työmarkkinajärjestöjen ehdotukseen, ja siinä on kyse vuoden 2017 eläkeuudistuksen toimeenpanon jatkamisesta, johon hallitus on sitoutunut yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvan lisäpäiviä eli niin kutsuttua eläke- tai työttömyysputkea siten, että vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneiden lisäpäiväoikeuden alaikäraja nostetaan yhdellä vuodella 61 vuodesta 62 vuoteen. Tämä tarkoittaa sitä, että jatkossa vuonna 1961 tai myöhemmin syntynyt työtön henkilö olisi oikeutettu työttömyysturvan lisäpäiviin 62-vuotiaana, kun nyt ikäraja on 61 vuotta. Vanhempien ikäluokkien ja esimerkiksi jo työttömyysturvan lisäpäivillä olevien henkilöiden lisäpäiväoikeuteen ei esitetä muutoksia.

Samalla esitetään korotettavaksi työnantajan omavastuun päättymisikää yhdellä vuodella lisäpäiväoikeuden alaikärajan korotusta vastaavasti, jotta omavastuujärjestelmän kannustimet ja rahoitusvastuut säilyisivät ennallaan.

Lisäksi esitetään korotettavaksi työttömyysturvan myöntämisen yläikärajaa siten, että se seuraa alimman eläkeiän nousua. Tämä on tärkeää, jotta estetään tilanteet, joissa oikeus työttömyysetuuteen voisi päättyä ennen alinta vanhuuseläkeikää.

Lisäpäiväoikeuden alaikärajan korottamisen arvioidaan aikaisemmista vastaavista muutoksista tehtyjen selvitysten ja tutkimusten perusteella pidentävän työuria ja siten vähentävän työttömyyttä ja lisäävän työllisyyttä. Esityksessä on arvioitu, että lisäpäiväoikeuden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2019 vp

alaikärajan nosto vähentää työttömien lukumäärää 7 400 henkilöllä ja lisää työllisten määrää 6 000 henkilöllä vuoden 2025 loppuun mennessä. Vuoteen 2055 mennessä vaikutus olisi 9 000 henkilöä.

Lisäpäivien ikärajojen korotukset ovat aiemmin johtaneet siihen, että yhä useampi ikääntynyt on jatkanut pidempään työelämässä. On toisaalta perusteltua kysyä, miten käy heille, joiden oikeus lisäpäiviin myöhentyy. Mitä jos ikärajan korotus koskee minua ja työsuhteeni on jo päättynyt enkä pääsekään odotuksieni mukaan lisäpäiville 61-vuotiaana? Yhtenä vastauksena tähän 60 vuotta täyttäneille työttömille työnhakijoille, jotka eivät ole oikeutettuja työttömyysturvan lisäpäiviin, on myös olemassa subjektiivinen oikeus työllistymistä edistävään palveluun tai palkkatuettuun työhön muun kuin kunnan palveluksessa. Näihin osallistumalla henkilö voi täyttää työssäoloehdon uudelleen ja palata ansiosidonnaiselle työttömyyspäivärahalle. Jos työn työnhakija ei työllisty avoimille työmarkkinoille eikä hänelle voida järjestää soveltuvaa työllistymistä edistävää palvelua tai palkkatuettua työtä muun kuin kunnan palveluksessa, hänellä on oikeus kunnan järjestämään työhön. Ikääntyneitä työnhakijoita koskeva erityinen etuuksien ja palveluiden turvaverkko toimii käytännössä niin, että se palauttaa takaisin ansiosidonnaiselle työttömyyspäivärahalle henkilöt, jotka eivät työllisty avoimille työmarkkinoille. Näihin ikääntyneitä koskeviin työttömyysturvajärjestelmän erityissäännöksiin ei tehdä tällä esityksellä muutoksia.

Nyt keskustelussa oleva lisäpäivien alaikärajan korottaminen ei ole ainoa ikääntyneiden työllisyyttä koskeva toimenpide, jota hallitus aikoo edistää. Hallitusohjelman mukaisesti erityisen tuen tarpeessa olevien — mukaan lukien myöskin ikääntyneet — pääsyä työllistymistä edistävien ja yksilöllisten palveluiden piiriin tehostetaan. Hallitusohjelman mukaan työvoimapalveluita kehitetään siten, että erityisesti työttömyyden alun palveluja tehostetaan ja mahdollistetaan entistä paremmin työttömien yksilölliset tarpeet. Samalla työttömien henkilökohtaisen palvelun resurssit TE-toimistoissa turvataan. Ikääntyneissä on paljon työvoimapotentiaalia, ja ikääntyneiden työllisyyden parantaminen on myöskin keskeistä 75 prosentin työllisyystavoitteen saavuttamisen kannalta.

15.17 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Äsken puhuimme aktiivimallista ja totesimme, että leikkuri osui juurikin 60-vuotiaisiin, ja nyt tämä esitys jatkaa tätä aihetta.

Esityksen tarkoituksena on työurien pidentäminen. On tärkeää, että työ ja työllisyyspalvelut turvataan kaikille työttömille ikään katsomatta. Tällä hetkellä tämä ei ole toiminut hyvin. On tärkeää, että kun tämä esitys on käsittelyssä, keskustelemme myös siitä, kuinka ikääntyneet työntekijät kohtaavat työelämässä työsyryntää, ikäsyryntää. Henkilön, joka jää lähellä eläkeikää työttömäksi, on huomattavan paljon vaikeampi työllistyä kuin nuoremman. Työnantajalla voi olla pelkoja muun muassa siitä, lisääntyvätkö kustannukset, jos työntekijä sairastuu, ovatko ne suurempia kuin nuoremmilla työntekijöillä. Hallituksen tulisi selvittää, kuinka ikääntyneiden työttömien työllistymistä ja asemaa työmarkkinoilla voitaisiin parantaa siten, että työnantajan kustannus työntekijän palkkaamisesta ei riippuisi tämän iästä. Me kansanedustajat saamme — ainakin itse saan — paljon palautetta ja postia juurikin ikääntyneiltä työnhakijoilta, kun he kokevat, että ikäsyryntä on se suurin muuri ja este päästä siihen työelämään.

Eläkeläisliittojen etujärjestö Eetu ottaa tässä esityksessä kantaa muun muassa yrittäjiin, ja myös perussuomalaiset kantavat huolta siitä, millainen on yrittäjien sosiaali- ja eläketurva ja miten sitä voisi parantaa. Kysynkin teiltä, hallitus, pääministeri Antti Rinne ja ministeri Pekonen, millä tavalla tulette parantamaan yrittäjien sosiaali- ja eläketurvaa, koska

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2019 vp

he ovat jollakin tavalla unohdettuja ja siellä pimennossa. Yrittäjät ovat se kantava voima meidän yhteiskunnassa, mutta asia, tämä työttömyys, koskettaa heitä myös välillä.

Eli näihin kysymyksiin: työurien pidentäminen on tärkeää, mutta erittäin huolestuttavaa on se, kuinka se ikäihminen löytää sitten sen työpaikan ja kuinka häneen uskotaan ja luotetaan. Siellä on hiljaista tietoa, sitä kaikkein tärkeintä, mitä meidän työelämämme tarvitsee, osaavia ihmisiä. Meidän täytyy luottaa heihin, ja kyllä se, hallitus, niin on, että teidän täytyy keksiä niitä keinoja, millä tavalla he saavat niitä töitä.

15.19 Minna Reijonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnassa on käsittelyssä työttömyysturvalain muutosta ja työttömyysetuuksien rahoituksen muutosta koskeva laki. Asia koskettaa varsinkin ikääntyviä. Lainmuutoksen ohella minäkin haluan kiinnittää huomiota niin sanottuun ikäsyryntään.

Usein puhutaan, että kun ikää tulee, niin tuntuu, ettei työpaikkoja ole saatavilla niin helposti. Monet, esimerkiksi jo 50-vuotiaat, kertovat kokeneensa tällaista. Kuinka tähän voidaan puuttua? On toki niin, että kaikkialla tätä ei kohtaa, mutta varmasti ajoittain kohdataan, koska siitä niin paljon puhutaan. Onko ikä, työkokemus vai elämäkokemus arvokain asia työhönottohaastattelussa? Tätä meidän kannattaa pohtia. Olisiko meidän suomalaisten otettava tässä suhteessa mallia joistain muista maista, joissa arvostetaan iäkkäitä ihmisiä hyvin korkealle? Mielestäni meillä on oppimista tässäkin. Miten voimme vaikuttaa niin sanottuun ikäsyryntään? Toivottavasti hallituksella on hyviä vinkkejä tähän.

15.20 Juho Kautto vas: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä keskeisenä asiana ehdotetaan todellakin muutettavaksi työttömyysturvalakia siten, että lisäpäivärahaoikeuden ikäraja nostettaisiin vuodelle 62 vuoteen. Tämä perustuu aikaisempiin eläkeratkaisuihin ja työmarkkinaosapuolten väliseen sopimukseen, jossa ne 31.5.19 mennessä arvioivat näiden työttömyysturvan lisäpäivien vaikutusta työntekijän työmarkkina-asemaan ja muihin aktiivitoimiin. Kuten tässä ministeri Pekonenkin toi esille, niin arvioinnissa tuli esille, että valtaosa yli 60-vuotiaista työttömyyspäivärahan enimmäisajan saavuttaneista palaa takaisin ansiopäivärahalle velvoitetyn, palkkatukityön tai työllistymistä edistävien palveluiden kautta. Tämä hallituksen esitys perustuu siis työmarkkinaosapuolten keskinäiseen ja yhteiseen näkemykseen.

Lakimuutos on itselleni kuitenkin henkilökohtaisesti hankala. Olen aiemmin, työskennellessäni Paperiliitossa työehtosihteerinä, joutunut lukuisiin yt-menettelyihin mukaan. Olen seurannut läheltä, kuinka tuhansia työntekijöitä on irtisanottu teollisuuden piiristä. Näissä irtisanomistilanteissa on lisäpäivärahaoikeus ollut suurena apuna, mikäli irtisanominen on osunut sen ikäluokan työntekijöihin, joilla tähän on ollut oikeus. Heille on lisäpäivärahaoikeuden avulla voitu turvata edes hieman turvatumpi tulevaisuus, sillä työllistyminen on heidän osaltaan usein ikävä kyllä haastavaa.

Olen kuitenkin myös ehdottomasti sitä mieltä, että työmarkkinaosapuolten yhteistä kantaa tulee kunnioittaa. En ymmärtänyt edellisen hallituksen toimia, joilla sotkeennuttiin pahoin työmarkkinaosapuolten välisiin neuvotteluihin ja pyrittiin jopa painostamalla murentamaan niiden oikeutta päättää keskeisistä niille kuuluvista asioista. Viitataan tällä lähinnä kilpailukyky sopimukseen, johon edellinen hallitus erityisesti työntekijäpuolen painosti. Hallituksen tulee kunnioittaa työmarkkinaosapuolia erityisesti eläkeasioissa. Näin itsekin tein, vaikka ratkaisut eivät ole aina mieluisia. On ensiarvoista, että vaalimme hyvää vuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2019 vp

ropuhelua työmarkkinaosapuolten kesken ja annamme arvon heidän näkemyksilleen, vaikka tietysti täällä eduskunnassa hyväksymme tämänkin lainsäädännön.

Näillä perusteluilla olen valmis tukemaan tätä hallituksen esitystä.

15.23 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Vuoden 2012 työurasopimuksessa työmarkkinajärjestöt sopivat työttömyysturvan lisäpäiväoikeuden alaikärajan korottamisesta 60 vuodesta 61 vuoteen vuonna 1957 ja sen jälkeen syntyneillä. Laki tuli voimaan 1.1.2014. Vuoden 2014 eläkesopimuksen perusteella toteutettiin vuoden 2017 eläkeuudistus. Eläkesopimuksessa sovittiin lisäksi, että keskeiset työmarkkinajärjestöt arvioivat 31.5.2019 mennessä eläkeputken muutosten vaikutuksia työntekijän työmarkkina-asemaan sekä erityisesti sitä, miten työurasopimuksessa sovittu 60 vuotta täyttäneiden irtisanottujen oikeus työssäoloehdon täyttävään tukityöhön ja muihin aktiivitoimiin on käytännössä toiminut. Mikäli todettaisiin, että työurasopimuksessa sovitut toimet vaikuttavat tarkoitetulla tavalla, eläkeputken alaikärajaa nostettaisiin vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneillä 61 vuodesta 62 vuoteen. STM:n, TEMin, VM:n ja ETK:n muutosten vaikutuksista tekemän selvityksen pohjalta keskeiset työmarkkinajärjestöt esittivät kesäkuussa 2019 eläkeputken ikärajan nostamista vuodelta 61 vuodesta 62 vuoteen.

Arvoisa puhemies! Pidän erityisen tärkeänä sitä, että tämä lakiesitys on valmisteltu yhteistyössä keskeisten työmarkkinajärjestöjen ja Suomen Yrittäjät ry:n kanssa. Tällä esityksellä toteutetaan nyt työmarkkinajärjestöjen esittämät ikärajojen nostamiset. Esitys toteuttaa myös osaltaan Rinteen hallituksen ohjelman tavoitetta ikääntyneiden ja muiden vaikeasti työllistyvien työllisyyden lisäämisestä. Myös lausunnonantajat pitivät esityksen tavoitteita ja esitettyjä muutoksia pääasiassa perusteltuina ja kannatettavina. Lausunnoissa kiinnitettiin kuitenkin huomiota tärkeisiin seikkoihin, jotka on hyvä huomioida jatkovalmistelussa.

Työttömien Keskusjärjestö painottaa lausunnossaan, että työ ja työllisyyspalvelut on turvattava kaikille työttömille ikään katsomatta, ja katsoo, ettei tällä hetkellä näin tapahdu. Työttömien Keskusjärjestö pitää tärkeänä, että ennen työttömyysturvan lisäpäiväoikeuden ikärajan nostoa saatetaan voimaan työkykyohjelma, joka takaa kaikille työttömille työkykyarvioinnin ja sen pohjalta tehdyn työllisyysuunnitelman palveluineen, ja katsoo, että ikääntyneiden työnhakijoiden palveluihin tulisi tässä esityksessä määritellä vaadittavat resurssit.

Eläkeläisliittojen etujärjestö Eetu ry taas kiinnitti huomiota ikään perustuvaan syrjintään työelämässä, johon voitaisiin puuttua lainsäädännöllä. Eetu ry vaati lisäksi, että yrittäjille olisi turvattava samat oikeudet työttömyysturvan lisäpäiviin kuin palkansaajille. Pääministeri Antti Rinteen hallitusohjelman mukaan yrittäjien sosiaali- ja eläketurvan parantamisen vaihtoehtoja tullaan selvittämään. Yrittäjän lisäpäiväoikeuden ja sen rahoittamisen selvittäminen sopii hyvin laajemman yrittäjien sosiaaliturvaa selvittävän hankkeen yhteyteen.

Valtiovarainministeriö ja Suomen Yrittäjät ry taas kiinnittivät huomiota siihen, että lisäpäiväoikeiden yläikärajan sitominen seuraamaan työntekijän eläkelain mukaista alimman vanhuuseläkkeen ikärajaa johtaa osalla ikäluokista ansiopäivärahakausien pidentymiseen. Työttömyysturvan lisäpäiväoikeuden yläikärajan korottamisella voi lisäksi olla negatiivisia työllisyysvaikutuksia. Valtiovarainministeriö esittääkin, että esityksessä tulisi arvioida vaihtoehtoisena toteuttamistapana lisäpäiväoikeuden alaikärajan kytkemistä elä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2019 vp

keikään yläikärajaa vastaavalla tavalla, jotta niin sanottu eläkeputki ei pitkällä aikavälillä kasvaisi.

15.28 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Kyseessä on merkittävä ehdotus. Tämä on nimittäin työministeri Harakan 25 kohdan listasta ainoa ehdotus, jolle työ- ja elinkeinoministeriö itse pystyi laskemaan positiivisia työllisyysvaikutuksia, ehkä 4 000—5 000 työpaikkaa. Toki, jos eläkeputki poistettaisiin kokonaan — mikä ehkä vinkkinä hallitukselle, kun niitä työllisyystavoitteita mietitään — vaikutus olisi ehkä yli 10 000.

On myöskin mielenkiintoista se, että kun äsken puhuttiin aktiivimallileikkurin poistosta, niin hallituspuolueiden rivit olivat hyvin, hyvin, hyvin täydet, mutta nyt ovat penkit aika lailla tyhjä — ainoastaan edustaja Berg ja jossain määrin edustaja Kautto ovat olleet ministerin lisäksi tätä asiaa puolustamassa. Voin sanoa teille, hyvät hallituspuolueiden edustajat, että ei lupaa hyvää. Nimittäin tämä on helpoimmasta päästä niitä työllisyystoimia, joita te joudutte vielä tekemään, jos te haluatte, että se 60 000:n tavoite oikeasti syntyy.

Arvoisa puhemies! Sitten tähän itse asiaan, tähän eläkeputkijärjestelmään. Ymmärrän sen, että sellaisessa tilanteessa, jossa me olimme esimerkiksi lama-aikana, tässä oli se ajatus, että me päästimme niitä työuransa lopussa olevia henkilöitä eläkkeelle, jotta nuoremmille turvattiin työpaikkoja. Nyt siinä tilanteessa on oltu jo pitkään, kuten täällä muun muassa edustaja Hoskonen edellisessä keskustelussa erinomaisesti todisti, että me olemme todella kovassa työvoimapulassa. Ja sen vuoksi tästä työttömyyseläkeputkesta on tullut järjestelmä, jossa yt-neuvottelujen yhteydessä, kuten täällä edustaja Kautto totesi, sekä työnantajalle että työntekijälle on ikään kuin kätevä järjestely se, että eläkeputkeen oikeutetut henkilöt irtisanotaan ja siirretään eläkeputkeen. Jos tätä eläkeputkea ei olisi, niin todennäköisesti irtisanomiset kohdistuisivat joihinkin toisiin henkilöihin, jotka sitten työllistyisivät taas muihin tehtäviin. Se asia, josta aika harvoin tässä eläkeputken yhteydessä puhutaan, on se, mikä on eläkeputkeen joutuneen henkilön eläketurva. Hänen eläkkeensä jää huomattavasti pienemmäksi kuin niiden ihmisten, jotka tekevät koko työuran. Tämä on itse asiassa merkittävä asia, koska sillä työeläkkeellä pitää ihmisen tulla kuitenkin toimeen. Eli tämä eläkeputki ei ole mikään onnellinen ratkaisu, vaikka saattaa tuntua, että se on ikään kuin helppo ratkaisu työnantajalle ja jossain määrin myös työntekijöille, kun se tehdään. Että tähän suhdannetilanteeseen tämä järjestelmä ei sovellu, ja on hyvä, että sitä nyt edes pieneltä osin tässä hallitus purkaa.

15.31 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Pekonen esitteli erinomaisesti tämän asian. Haluan oman puheenvuoroni alkuun sanoa, että kyllä muutkin edustajat kuin mainitut edustajat puolustavat hallituksen riveistä tätä esitystä. Tämä on nimittäin erittäin tärkeä hallituksen esitys, ja haluan todeta eräitä perusteluja tämän tueksi.

Eliniänodote Suomessa vuonna 1971 oli miehillä hieman yli 65 vuotta. Nyt se on lähes 79 vuotta, siis 14 vuotta enemmän. Naisilla kehitys on ollut sellainen, että silloin vuonna 71 eliniänodote oli 74 vuotta ja nyt se on 84 vuotta. On aivan luonnollista ja ymmärrettävää, että kun me elämme yhä pidempään, niin tietysti mielellämme suomme väestöllemme myös pidemmän eläkkeelläoloajan, mutta samalla on kyllä niin, että me olemme terveempiä, meidän työkykymme on parempi ja silloin myös meidän työssäoloajan tulee nousta. No, onneksi näin on tapahtunutkin. Suomessa 55—64-vuotiaiden työllisyysaste on tällä hetkellä noin 65 prosenttia, mutta olennaista on se, että se on edelleen merkittävästi alhaisempi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2019 vp

kuin muissa Pohjoismaissa: Islannissa se on yli 80, Ruotsissa se on noin 75 prosenttia, Norjassa ja Tanskassa se on 70 prosentin molemmin puolin.

Me olemme täällä puhuneet paljon edellisen asian yhteydessä ja muutoinkin työllisyysasteesta. On hyvä, että käytetään tiettyjä indikaattoreita, kun me arvioimme kehitystä vuosien välillä, mutta tässä työllisyysasteessa on sellainen ongelma, että lasketaan 15—64-vuotiaiden ikäryhmästä se prosenttiosuus, joka on työssä vähintään yhden tunnin viikossa, ja nyt on käymässä niin, että tämä koko ikäryhmä, josta tämä lasketaan, on pienenemässä. Kun me jaamme suomalaiset 15—64-vuotiaat viisivuotusikäryhmiin, niin meillä siellä lopussa on viisivuotusikäryhmiä, joissa on 360 000 suomalaista, mutta siellä nuorimmassa päässä on 290 000 suomalaista esimerkiksi ikäryhmässä 10—15, joka seuraavan 5 vuoden aikana siirtyy ensimmäiseksi viisivuotusryhmäksi tässä tarkastelussa 15—64 vuotiaista. Sen takia tulee olemaan kaikkien työllisyystavoitteiden onnistumisen kannalta ratkaisevan tärkeää, mitä saadaan aikaiseksi yli 60-vuotiaiden työllisyyden paranemisessa. [Arto Satonen: Kyllä, se on totta!]

15.34 Anu Vehviläinen kesk: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Lindénille: Taitaa olla niin, että ei ole meidän käsissämme, miten tämä työllisyysaste lasketaan. Itsekin olen aina ihmetellyt sitä, että se on 15—64-vuotiaat, mutta käsittääkseni tämä noudattaa sitä samaa kaavaa, mitä on kansainvälisestikin, ainakin EU-alueella. [Arto Satonen: Kyllä! — Aki Lindén: Kyllä kyllä, lasketaan vain!] Mutta tämä huomio oli aivan oikea.

Itse asiaan eli tähän lisäpäivärahaoikeuden alaikärajan nostamiseen: Kannatan sitä kovastikin. Tässä on tietysti taustalla huoli työurien pidentämisestä — juuri siitä, mitä edustaja Lindénkin tavoitteli tuossa — eli meillä on pienemmät työssäkäyvät ikäluokat ja meidän pitää saada ihmisiä yhä enemmän työhön. Tämä liittyy myös tosiaankin, niin kuin täällä on tullut ministerin puheenvuorossa ja muutenkin esille, koko eläkeuudistukseen ja sen valmisteluun, ja se todettakoon, että kun eläkeuudistus tuli voimaan 2017, niin käsitykseni mukaan nyt on nähty, että sillä on ollut myönteisiä vaikutuksia. Eihän tätä nyt hirveän nopeasti kyllä Suomessa saatu aikaiseksi, mutta onneksi saatiin vihdoinkin aikaiseksi, ja kaikkia niitä päätöksiä, mitä tähän liittyy, kannattaa viedä tiukasti eteenpäin.

Itse ajattelen sillä tavalla, että nyt täytyy seurata erittäin tarkoin tämänkin uudistuksen eteenpäinmenoa, sitä, miten se toimii käytännössä, ja tehdä paljon töitä sen eteen, että ikääntyneet työntekijät todellakin jaksavat olla töissä ja tehdä työtä sitten jatkossa yhä pidempään — ja tämä on tullut täällä muun muassa edustaja Juvosen puheenvuorossa esille. Kun tilastotkin jo kertovat, että vielä jokin aika sitten tuki- ja liikuntaelinsairaudet olivat se tärkein syy, miksi ihmiset jäivät eläkkeelle ennen aikojaan, ja nythän ne ovat mielenterveyteen liittyvät seikat, niin itse ajattelen, että tämä korostaa erityisen paljon työpaikkojen asenneilmastoa ikääntyneitä työntekijöitä kohtaan, ja tässä tietysti on paljon tekemistä nimenomaan myös työnantajilla. Puhutaan paljon johtamisen kehittämisestä, ja työkykyjohtaminen on varmasti sellainen, jolla pystyttäisiin edistämään myös ikääntyneiden työssäjaksamista ja työpanosta tälle yhteiskunnalle.

15.36 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty erinomaisen hyviä puheenvuoroja, ja yksi iso haaste, joka suomalaisella yhteiskunnalla tietenkin on, on ikäsyrijintä, joka näkyy työhönotossa, ja osittain tässä eläkeputkiratkaisussakin aikanaan, kun se on tehty, on ollut se, että se on työnantajalle helpottanut sitä, että voidaan siirtää eläkeputkeen iäkkäämpiä, ansioituneita, usein kokeneita ja osaavia työntekijöitä, jotka voisivat hy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2019 vp

vinkin vielä jatkaa työelämässä mukana. Tämä ikäsyrrjintä on aito tilanne, ja siihen meidän on syytä kiinnittää huomiota.

Täällä puhuttiin paljon tästä käsitteestä ”työikäinen väestö” ja siitä, että myöskin keskimääräinen elinikä on meillä noussut. Ihan tilastotietona on sanottava, että toisen maailmansodan jälkeen meille on tullut 23 vuotta lisää ikää. Keskimääräinen elinikä on noussut niinkin paljon, tavallaan yksi sukupolvi on tullut lisää, ja siinä suhteessa toivoisi, että tämä eläkkeellesiirtymisjärjestelmä olisi joustavampi kuin se tällä hetkellä on. Meillä on aidosti tilanne se, että eläkkeelle sekä joudutaan että päästään. On syytä päästää eläkkeelle ne, jotka eivät kykene työelämässä enää aktiivisesti olemaan mukana, mutta meillä nimenomaan on myöskin valtava aivovuoto eläkkeelle — sinne joudutaan. Muissa Pohjoismaissahan on siirretty paljon joustavampiin järjestelmiin. Esimerkiksi Norjassa yleinen eläkeikä on 62 ikävuodesta 75 ikävuoteen, ja siinä haarukassa pystytään vielä iäkkäämpiä ihmisiä pitämään työelämässä mukana — jos he sitä haluavat ja katsovat sen tarpeelliseksi — ja käsitokseni mukaan Ruotsikin on juuri muuttanut järjestelmää niin, että eläkkeellesiirtymisikä on noussut vuodelta 68 vuodesta 69 vuoteen.

On tärkeää oivaltaa se, että meillä on yli 65-vuotiaissa ihmisissä — kun tässä on ikään kuin puhuttu aktiiviväestöstä ja työllisyysaste lasketaan 15:n ja 65:n ikävuoden väliin — tosiasiasa lähes 100 000 ihmistä, jotka ovat palkkatyössä mukana. Tässä muuten on yksi semmoinen: huoltosuhteen mukaan minä kuulun huollettavaan väestöön. Mutta tosiasiasa meitä on paljon, 100 000 ihmistä, jotka ovat palkkatyössä aktiivisesti mukana. Eli tämä yli 65-vuotiaan väestön työllisyysasteen nostaminen on se iso haaste, jonka eteen meidän on myöskin syytä ponnistaa eikä puhua kategorisesti tästä työikäisestä väestöstä vain 15:stä 65:een ikävuoteen.

15.39 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tähän työllisyysasteeseen ja sen nuorimpiin laskennassa mukana oleviin ikäryhmiin: On totta, että nuo ikäluokat pienenevät, mutta jos henkilökohtaista kantaa kysytään, niin kyllä toivon, että tämäkin hallitus tekee kaikkensa, että oikeaan työelämään noista reilun 15 vuoden iässä olevista hyvin harva osallistuisi, ja kaikki hankkisivat sellaisen koulutuksen, että se peilaisi niihin tarpeisiin, mitä pitkällä työuralla tulee olemaan, ja sitten, kun on vähintään toisen asteen tutkinto ja sellainen osaaminen siellä takataskussa, sillä on turvallista aloittaa työelämä. Omat haasteensa ja tarpeensa on tietysti jatkuvalla, elinikäisellä oppimisella, koska se silloin saatu koulutus ei vielä tietenkään kaikkea kata nyt eikä tulevaisuudessa.

Mitä tulee sitten tämän ikähaarukan toisessa päässä oleviin työntekijöihin: On ollut ilo tutustua ja pitää yhteyttä edelleen niihin hoitoalan ihmisiin, jotka vielä eläköidyttyäänkin jaksavat ja haluavat olla mukana työyhteisössä. Jos ajatellaan heitä ja vähän heitä nuorempia, jotka kamppailevat sen kanssa, pääsevätkö töihin, saako työsopimuksia ikääntyneenä hoitajana, ja toisaalta, jaksako siellä olla, niin kyllä siinä hirvittävän paljon enemmän on kyse työpaikan, työyhteisöjen, johtamisesta ja asenteesta, onko tervetullut sinne työpaikoille. Minusta tuntuu, että ei laeilla ja asetuksilla niinkään näitä asioita loppuviimein säädetä. Jostakin syystä meillä Suomessa ollaan vielä monilla aloilla aivan liian torjuvia ikääntyneitten suhteen eikä nähdä sitä potentiaalia, mitä monella rautaisella ammattilaisella on annettavanaan sinne työhön. Ainakin nämä hoitajat, mitä itse tunnen, kokevat, että he elävät elämänsä parasta aikaa. He voivat itse säätää, milloinka ovat työelämän käytettävissä, milloinka kenties hoitavat lapsenlapsiaan, milloinka harrastavat, tekevät kaikkea tärkeää järjestötoimintaa. Tähänhän meidän pitäisi pyrkiä, että työelämässä on reilut säännöt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2019 vp

ja työpaikoilla on hyvä ja avoin ilmapiiri kaikenikäisten ihmisten vahvuuksille. Näitä ei, kuten totesin, pelkillä laeilla säädetä.

Kysynkin aitiiossa olevilta ministereiltä: mitä me voisimme yhteiskunnassa tehdä sellaista, joka ei suoraan ole mikään hallituksen esitys mutta heijastaisi sitä, että me ymmärtäisimme kaikenikäisten ihmisten potentiaalin ja antaisimme sen kukkia tässä yhteiskunnassa meitä kaikkia paremmin palvellen?

15.42 Juho Kautto vas: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Satonen innosti vielä vähän käyttämään lyhyen jatkopuheenvuoron, ettei nyt ainakaan tule väärää käsitystä siitä, mikä oli minun pointtini siinä, että olen tämän hallituksen esityksen takana.

Jos tämä olisi tullut ilman kolmikantaista valmistelua työmarkkinaosapuolten kesken, olisi suoraan sanottuna ollut huomattavasti vaikeampi tätä kannattaa, vaikka olenkin hallituspuolueen kansanedustaja. Ay-liikkeessä toimiessani olen kyllä huomannut, että tämä eläkeputki on ollut kuitenkin valtava turvaverkko, eritoten niissä tilanteissa, missä koko työpaikka menee alta, eli siellä ei sitten irtisanomisjärjestystä juurikaan tarvitse noudattaa ja siellä kaikki joutuvat kilometritehtaalte. Joten kyllä tällä oikeasti on ollut positiivinen vaikutus, koska me tiedämme, että ikääntyvillä on, ikävä kyllä, työllistyminen vähän haastavampaa.

Mutta äärimmäisen hyvä tässä esityksessä oli nimenomaisesti se, että — toki tällä saattaa olla työllisyysvaikutuksiakin, sitä en kiistä — me olemme palanneet kolmikantaisiin neuvotteluihin ja kuuntelemme työmarkkinaosapuolia ja kunnioitamme heitä niissä asioissa, mitkä heille kuuluvat, ja eläkeasiat ovat mitä enenevässä muodoin sitä.

15.43 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Tämä on hyvä hallituksen esitys. Työmarkkinajärjestöt siis esittävät hallitukselle, että putken alaikäraja nostetaan vuonna 61 ja sen jälkeen syntyneiltä yhdellä vuodella 62 vuoteen — ja hyvä niin. Toki tämä esitys ei siis vielä tällä hallituskaudella vaikuttaisi niin merkittävästi työllisyyteen, vaikka työllisyysvaikutuksia kylläkin on, kuten edustaja Satonen totesi. Toinen huomio on, että tämäkin esitys vanhenee eläkeiän noustessa nopeasti, kuten edustaja Lindénkin täällä totesi.

Itse pohdin itse asiassa samaa kuin edustaja Satonen: Jos työttömyysputken ikärajan nosto kerran lisää työllisyyttä, niin miksi työttömyysputkea ei poisteta sitten kokonaan? Kun putki poistettaisiin, ikääntyneiden työllisyys paranisi, työttömyys laskisi ja eläkkeiden taso paranisi. On selvää, arvoisa puhemies, että meidän pitää jatkossa pohtia entistä hankammin niitä keinoja, joilla ikääntyneiden työllisyyttä parannetaan. Muut Pohjoismaat ovat tässäkin meitä edellä, kuten kollegat täällä totesivat.

Arvoisa puhemies! Tämä on siis hyvä esitys, mutta se ei riitä tulevaisuudessa. Tarvitaan tahtotila luopua eläkeputkesta. Toteutuksesta voidaan keskustella ja putkessa olevien asema turvata, mutta uusi esitys tarvitaan, ja toivottavasti se tulee vielä tällä hallituskaudella.

15.45 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Palaan vielä täällä käytettyihin puheenvuoroihin. Se on hyvä asia, että näyttää olevan niin, että hallituksen sisällä on tälle asialle laajempi tuki kuin aluksi vaikutti. Se on tietysti ihan positiivinen asia.

Ehkä vielä siihen, mitä edustaja Lindén täällä varsinkin toi osuvasti esille: Uskon myös vahvasti niin, että jos — ja toivottavasti kun — oikeasti tavoitellaan sitä työllisyystavoitetta, mihin pääministerikin täällä aiemmin viittasi, että päätösperusteisesti päästään sinne 60 000 työpaikkaan, niin kyllä siinä ihan avainasia on se, nouseeko yli 55-vuotiaiden työl-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2019 vp

lisyysaste Suomessa vai eikö nouse. Silloin ne toimenpiteet, jotka siihen erityisesti vaikuttavat, joista juuri nyt tässä keskustellaan ja joiden jatkoonkin tässä edustaja Wallinheimo erinomaisesti viittasi, tulevat kyllä olemaan aivan keskeinen osa sitä palettia, koska niitä oikeasti vaikuttavia keinoja on hirveän vaikea löytää.

Totta kai aina on niin, että kun tehdään merkittäviä ratkaisuja, niin kaikki eivät ole siinä voittajia, mutta tämä on kyllä sellainen asia, jos tässä putken poistamisessa päästään eteenpäin, että suuri osa kyllä voittaa siinä. Ennen kaikkea voittavat ne, jotka saavat tehdä sen täyspitkän työuran, ja niin kuin edustaja Kiljunen viittasi, ehkä tehdä työtä vielä sen jälkeenkin, koska se eläke-etuus on merkittävästi parempi. Ainakaan ei saisi olla... Ymmärän toki Kauton puheenvuoron liittyen siihen, että jos koko tehdas lopetetaan ja mitä vaikeuksia siihen uuteen työllistymiseen liittyy ja muuta. Olen aika monta lopetettua tehdasta käynyt katsomassakin, kun toimin vuoden 2008 jälkeisen taantumana aikana työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan puheenjohtajana. Silloin valiokunnalla oli tapana, että valiokunta teki vierailun kaikkiin Suomen silloin lopetettuihin paperitehtaisiin, ja niitä oli muuten aika monta. Silloin käytiin tätä keskustelua, ja olen käynyt keskustelua myöskin hyvin monien ihmisten kanssa siinä tilanteessa, kun se työ, jota on kymmeniä vuosia tehty, yhtäkkiä menee alta: miten siitä tilanteesta selvitään. Totta kai siinä tulee niitä haasteita.

Mutta kyllä tässä yhteiskunnassa entistä enemmän on niitä työtehtäviä, joissa yli 55-vuotias työntekijä on erittäin hyvä työntekijä työnantajalle, ja sekin täytyy huomioda, että me emme kannusta väkeä liian aikaisin pois työelämästä, koska se ei ole useimmissa tapauksissa myöskään ihmisen oma etu.

15.48 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Se, että eläkeläinen ei pärjää eläkkeellään, on yksi syy, miksi ikääntyneet ihmiset hakeutuvat työelämään ja tekevät työkeikkoja. Se on tuttua hoitoalalla: Mikäli eläkeläiset, ikääntyneet ihmiset eivät menisi sinne hoitajan hommiin, sieltä puuttuisi työvoimaa. Vanhustenhoidon pelastaa keikalle lähtevä hoitaja, joka on eläkkeellä. Sama on autoilualalla, kuljetusalalla: Yhä useampi ikääntynyt ihminen ajaa rekkaa. Ystäväni — terveisiä vaan Seppo Kallungille, 70 v. — ajaa viikoittain rekkaa. Hän on hyvin aktiivinen ja näyttää esimerkkiä siitä, että ikäihminen tekee täysipäiväisesti töitä. Monesti juurikin pakotteena on se, että eläkkeellä ei pärjää, ja tämä on kyllä se ongelma, johon toivoisin hallitukselta myös toimia. Toki nyt on menossa tämä pienten eläkkeiden korotus, josta tänäänkin illalla vielä keskustelemme, mutta se ei kuitenkaan korota kaikkia pieniä eläkkeitä, joten hallituksella riittää vielä työtä siinä, että saadaan eläkeläisten tulot kohdalleen.

Mutta ikäsyrynnästä, jonka jo ensimmäisessä puheenvuorossa nostin esille, todellakin minusta on ilo hoitajana kertoa, että hoiva-alalla se syrjäytäkynnys on matala, kyllä sinne ikäihminen ja ikääntynyt työntekijä kelpaa. Mutta toki hoitoalallakin on erilaisia työpaikkoja, on myös niitä kiireisiä ja hektisiä, ja olisi toivottavaa, että myös sinne erikoissairaanhoidon ja päivystyksiin pääsisi töihin, kun on ammattikokemusta, osaamista ja osaaja pyrkimässä. Tärkeää on myös, että perehdytys toimii ja että työntekijä vastaanotetaan sinne hyvin ja todellakin kunnioitetaan sitä hiljaisen tiedon liikkumista, mikä on erityisesti tärkeää siellä kädentyön ammateissa ja niissä, missä tarvitaan vahvaa kokemusosaamista.

Eli tämä ikäsyryntä on vakava ongelma Suomessa, ja niin kuin tässä edustaja Reijonen totesi, jopa viisikymppiset kohtaavat sitä. Ennakkoluulot ja -asenteet ovat hurjat. Sitä kun ajattelee, että hyvänen aika sentään, viisikymppinen on parhaassa työiässä, osaava, aktiivinen ja toimelias, lapset ovat jo isoja ja ei ole lastenhoito-ongelmia, niin luulisi, että heille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2019 vp

kaikille löytyisi työtä, mutta myös sitten niille ihmisille — koska työurien pidentämisestä puhumme, ja tämä esitys tulee sosiaali- ja terveystieteiden alueeseen, jossa itsekkin olen — joilla työkyky ei ole paras mahdollinen, on sitten tukitoimia, on kuntoutusta, on ohjausta aivan kuten Reumaliitto täällä edellisessä esityksessä esitti. On toki tärkeää, että ymmärrämme myös niitä rajoitteita, mitä on. Kyllä siinä on teillä iso reppu hallituksella kannettavana, [Puhemies koputtaa] että saatte vietyä näitä tärkeitä asioita eteenpäin.

15.51 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! On tosiaan hienoa, että hallitus on löytänyt edes yhden työllisyyskeinon, joka riippumattomien asiantuntija-arvioiden mukaan todella lisäisi työllisyyttä. Tosin tämäkään keino ei vaikuta tällä hallituskaudella ja kuten todettu, ratkaisuna vanhenee nopeasti. Tämä työttömyysputken alaikärajan nostaminen, jota hallitus nyt esittää, ei siis sellaisenaan riitä.

Työttömyysputken vaikutuksia tarkastelleet tutkimukset ovat osoittaneet, että työttömyysputki nostaa ikääntyneiden työttömyyttä ja laskee työllisyyttä. Se siirtää ikääntyneet pois työmarkkinoilta ja toimii siten itse asiassa itseään vastaan. Edustaja Kautolle on todettava, että ay-liikkeen siunaus tai sen siunauksen puute ei tee ainoastakaan työllisyyskeinosta yhtään sen tehokkaampaa tai parempaa. Hallituksen kannattaa ehdottomasti luottaa riippumattomiin asiantuntijoihin ja tutkimustietoon, kun näitä esityksiä työllisyyskeinoista toivottavasti jatkossakin tehdään, ja ne riippumattomien asiantuntijoiden tekemät esitykset, joita hallituksen omillakin virkamiehillä on tällä hetkellä käytössään, todella kaikki tarvitaan. Tarvitaan kaikki keinot, jotka tutkitusti lisäävät työllisyyttä, jotta hallituksen omaan tavoitteeseen 75 prosentin työllisyysasteesta tällä kaudella päästäisiin.

No, nyt kun hallitus siis tunnustaa, että tämä työttömyysputken ikärajan nosto lisää työllisyyttä, niin tosiaan — kuten edustajat Satonen ja Wallinheimo ovat tässä kysyneet — minkä takia hallitus ei esitä koko työttömyysputkesta luopumista? Työttömyysputkesta luopumalla nostetaan ikääntyneiden työllisyyttä merkittävästi. Nykyisten putkessa olevien asema olisi toki turvattu, mutta eihän tästäkään päästä käymään keskustelua, ellei hallituksella ole tahtotilaa edistää työttömyysputkesta luopumista kokonaan.

Olen samaa mieltä tässä keskustelussa esitetystä asiasta, että Suomessa on käytävä perusteellista ja laajaa keskustelua ikääntyneiden asemasta työmarkkinoilla. Törmäsin ja törmään edelleenkin, kun tuolla Uudellamaalla liikun, tarinoihin siitä, kuinka turhautuneita monet keski-ikäisetkin ovat siitä, että omista työhaluista huolimatta ei edes työhaastatteluun pääse. Ajattelen itse asiassa, että tämä työttömyysputki sisältää jo sellaisenaan tietynlaisen ajatuksen siitä, että tietyn iän jälkeen ihminen ei olisi enää kelvoinen työmarkkinoille, ja tässä tarvitaan todella asenteiden muutosta laajasti suomalaisessa yhteiskunnassa ja myös työnantajien keskuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Kysyn seuraavalta puhujalta, pidetäänkö puheenvuoro paikalta. Edustaja Kiljunen? [Kimmo Kiljunen: Ilmeisesti keskeytetään asian käsittely tämän jälkeen? Joo, ymmärsin näin, että se ei ollut sensuuria minulle.] — Aikaraja on tässä 45 minuuttia. Olkaa hyvä, Kiljunen.

15.54 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Vestmanin puheenvuoroa oli ilo kuunnella. Siinä oli ihan oikeita aineksia. Ennen kaikkia pohdiskeltiin hyvin vakavasti siitä, mikä on ikääntyneempien työikäisten ihmisten asema työmarkkinoilla. Se vaatii ihan asennemuutosta, ja siinä oli ihan oikeita aineksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2019 vp

Edustaja Satonen, te myöskin käyttitte hyvän puheenvuoron siitä, että mitä pidempään ihminen on siinä viimeisessä vaiheessaan ennen eläkkeelle siirtymistä töissä, sen paremmaksi eläketurva tulee, ja se on tärkeä asia huomioida.

Mutta minä haluaisin alleviivata sitä, että iäkkäämmillä ihmisillä, jotka haluavat olla työelämässä mukana, joita on paljon, joilla on osaamista ja kykyä ja mahdollisuuksia olla työelämässä mukana, kyse ei välttämättä ole enää pelkästään toimeentulosta. Se on iäkkäämmälle ihmiselle myöskin mahdollisuus olla osallinen yhteiskunnassa, antaa panostaan, osaamistaan. Se on vähän niin kuin sanoin, että runoilija ja taiteilija eivät koskaan siirry eläkkeelle. Meillä on paljon ihmisiä professoreista diplomaatteihin, akateemisia ihmisiä, yritysjohtajia ja muita, joilla on mahdollisuus vielä auttaa ja antaa paljon panostaan yhteiskunnalle, antaa sen oman osaamisensa, ja heidät pannaan hyllylle, kun he joutuvat eläkkeelle. Ollaan tässä suhteessa joustavampia. Norjahan on loistava malli, toistan sen vielä: Norjassa eläkkeellesiirtymisikä on 62—75, eli siellä on todellakin myöskin yhteiskunnan ja yksilöiden mahdollisuus hyväksikäyttää sitä, että eläkkeelle siirtyminen ei ole pakko.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Edustaja Wallinheimo, pidätkö paikalta? — Olkaa hyvä.

15.56 Sinuhe Wallinheimo kok: Pidetään vaan. — Arvoisa puhemies! Hyvä hallitus, te tiedätte, että nämä työllistämiskeinot, jotka nyt jatkossa tulevat, eivät tule olemaan helppoja. Se huomattiin jo äskeisestä aktiivimallikeskustelusta, joka täällä salissa oli. Me teimme viime kaudella toimia. Jotkut olivat hyviä toimia, jotkut olivat huonoja toimia, ja tässä ollaan.

Mielestäni tämä eläkeputken poisto olisi yksi niistä helpoimmista keinoista, vaikka sekin on vaikea. Minä toivoisin, että te vakavasti harkitsisitte tätä nyt sitten jatkossa, koska ei ole enää helppoja keinoja, mutta tämä on yksi niistä tietyllä lailla pehmeimmistä keinoista kuitenkin noista. Eläkeputken poistolla voitaisiin luoda jopa 10 000 uutta työpaikkaa. Se olisi yksi kolmasosa teidän päätöspäätösteisistä työpaikkatarpeistanne, joten pitääkö tämä mielessä ja koettakaa viedä tätä eteenpäin.

15.57 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Sanottakoon, että kyllä hallitus varmasti tekee viisaita päätöksiä ja pitäisi pystyä kaikesta päättämään, mutta nyt on pakko koomuksen suuntaan sanoa, että kyllä ne tahot, jotka työmarkkinoita säätelevät, ovat niitä tahoja, jotka päättävät myös tästä eläkejärjestelmästä, eli kun eläkekassat ovat kuitenkin pääsääntöisesti työmarkkinaosapuolten rahoittamia, niin niistä siellä myös päätetään. Ja tämä on jo vuodelta 2014 olevan eläkesopimuksen jatkumo, jonka osalta tässä käsittelyssä tänä vuonna ja vuonna 2017 päädyttiin siihen ratkaisuun, että uskallettiin nyt ottaa se askel, että lähes kaikki niistä vuonna 2017 työttömiksi jääneistä, joilla lisäpäiväoikeus tuli täyteen 450 päivän osalta — heitä oli tilastojen mukaan 1 493 — kuitenkin pääsivät velvoitetöylyllistävien piiriin eli pääsivät uudelleen niin sanotusti ansiosidonnaisen työturvan piiriin. Tämä on ollut se keskeinen osa, miksi me vasemmistossa olemme myöntymässä tähän ratkaisuun, koska työmarkkinajärjestöt ovat nähneet, että turvaverkostoa ei poisteta niiltä ihmisiltä, jotka esimerkiksi sen paperitehtaan sulkemisen vuoksi olisivat muutoin jääneet vaille työtä. Se vanhemman väestön ja ikääntyneen ihmisen työmarkkinastatus ei ole ollut työnantajalle kovinkaan vetävä, vaikka siellä on, niin kuin tässä edustaja Kiljunen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2019 vp

on sanonut, paljon osaamista, paljon annettavaa yhteiskunnalle. Tämä on se askel, mikä nyt otettiin työmarkkinajärjestöjen yhteisen näkemyksen mukaan. Sen takia hallituksessa vassemmistolaisena kansanedustajana tätä on syytä kannattaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ja ministeri Pekonen, 2 minuuttia, olkaa hyvä.

15.59 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Haluan kiittää tästä erittäin rakentavasta keskustelusta, joka täällä salissa on viimeisen tunnin aikana käyty. Täällä ovat useat edustajat kiinnittäneet huomiota ja nostaneet esiin sen huolen, että meillä todella on ikäsyrijintää työelämässä, työmarkkinoilla tässä yhteiskunnassa. Ajattelen, että tässä meillä kaikilla on myös vastuu vaikuttaa asenteisiin ja ilmapiiriin. Minä haluan muistuttaa, että tämä esitys on osaltaan myöskin yksi keino vähentää ikäsyrijintää. Hallitus panostaa myös jatkuvaan oppimiseen, jolla myöskin turvataan ikääntyvien pysyminen tiiviisti työelämässä, ja näen sen tärkeänä asiana.

Täällä edustajat Vehviläinen ja Juvonen ja edustaja Heikkinen kiinnittivät huomiota tähän työhyvinvointiin ja työssäjaksamiseen, ja itse suhtaudun siihen äärimmäisen vakavasti. Meidän pitää huolehtia erityisesti heistä, jotka ovat mukana työelämässä, niin ettei yksikään tippuisi pois, työelämän ulkopuolelle. Sen takia meidän pitää erityisesti kehittää erilaisia palveluita paitsi siellä terveydenhuollon puolella, niin myöskin siellä työllistämispalveluissa esimerkiksi osatyökykyisten ihmisten parissa.

Edustaja Heikkinen nosti myös erittäin hyvin esiin jo eläköityneet työntekijät voimavarana työelämässä ja erityisesti työvoimapulasta kärsivällä hoitoalalla, kuten myös edustaja Juvonen täällä tämän asian nosti. Se on itsellekin hyvin tuttu. Haluaisin, että me voisimme kunnioittaa nimenomaan sitä kokemusta ja arvostaa sitä osaamista, mikä jo eläkkeellä olevilla työntekijöillä on.

Lopuksi vielä, puhemies: Edustaja Juvonen kysyi yrittäjien eläke- ja sosiaaliturvasta. Kerron, että hallitusohjelmaan on kirjattu, että hallitus selvittää keinoja yrittäjien sosiaaliturvan eri tulomuotojen toimivaan yhteensovittamiseen ja eläketurvan parantamiseen, ja tämän mukaisesti me tulemme hallituksessa myöskin toimimaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsiteltyiksi.

Keskustelu keskeytettiin kello 16.01.

Keskustelua jatkettiin kello 20.36.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. Siellä jäi yksi puheenvuoro pitämättä. Edustaja Yrttiaho — poissa.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2019 vp

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.